

bon rotllo, que busca energia positiva. Era un moment en què en aquest país estava bastant tirat. I va ésser en un viatge a París on vàrem comprar un llibre que es deia Juguem a fer pallasos, i vàrem fer un espectacle amb aquest llibre i a partir d'aquí vàrem descobrir el circ. Vàrem començar a Montecarlo amb els festivals, vàrem veure que el circ era desafiar l'equilibri i la gravetat, que en definitiva això és el SENTIT COMÚ dels homes, i entenc que això és un llenguatge universal.

Ha canviat molt el circ en tot aquest temps?

Sí, el circ és com totes les arts escèniques. De circ n'hi ha de clàssic i de contemporani. El circ, el que passa és que a Espanya no està normalitzat. A França hi ha una llicenciatura d'aquesta art escènica i dura cinc anys en els quals s'estudia de tot. Nosaltres estem una mica lluny d'això. Durant la guerra la gent va marxar i encara no ha tornat. Això vol dir que ara encara tenim el circ en mans de la trompeta i la cabra.

Què li semblen els espectacles com El circo del Arte o Le circ du Soleil?

A mi em semblen bé, perquè nosaltres som pares del circ du Soleil, perquè la gent que va fer realitat aquest circ varen començar al circ Crac. El que passa és que no té res a veure una cosa amb l'altra. Per a mi és un circ molt americanitzat, on la suor de l'artista desapareix davant del

muntatge espectacular. Cada cultura té el seu pallaso. Els americans tenen com a pallaso al McDonalds. A mi m'interessa més un pallaso que vagi a buscar el cara a cara amb el públic. Gràcies a ells podem veure tots que del circ s'hi pot viure exclusivament. Per això jo dic bien.

Perquè diu que el circ segueix ancorat en el franquisme?

Jo no crec que l'art hagi de viure de les subvencions. No estic d'acord que la cultura es gastí amb pedres, el Teatre Nacional, la Ciutat del Teatre, l'Auditori... Jo crec que la cultura és la que pot canviar el pensament de la gent. Ara a Nou Barris hi ha una escola de circ en la qual hi ha més gent que vol entrar

"Jo crec que la cultura és la que pot canviar el pensament de la gent".

que places i penso que amb el temps aquest fet serà bo per a tots.

El circ a Catalunya, pensa que és diferent del que es fa a la resta de l'estat espanyol?

Sí, segur. A veure, el circ és un espectacle en directe que va a buscar les sensacions de la gent. Per tant, jo veig que no riu el mateix la gent de mar que la gent de muntanya. I ara encara estem una mica més normalitzats per la televisió que marca unes pautes. El fet de viure en una determinada terra i també tenir una determinada llengua ens fa peculiars i per tant diferents. Penso que és una mica ridícol tancar un país a uns metres quadrats, per una llengua o una bandera. Això ho pot fer un equip de futbol, però no ho pot fer una gent, un poble.

Quin creu que ha de ser el futur del circ?

El circ et permet treballar sense cap mena de barrera ni llenguatge. El que fa el circ és desafiar el sentit comú de la gent de la terra. El circ és el resultat de totes les arts escèniques. Té molta feina, molts diners, molts anys de preparació.

Els joves s'interessen pel circ o al circ hi van els nens i els pares d'aquests nens?

Les dues coses. En alguns cops tens públic d'aquest rastra i ocupa. Penso que el circ, en ésser tan ampli, pot treballar sense fronteres ni d'edat, ni de sexe, ni de religió. Al principi volia treballar per a gent adulta, fer un espectacle revolucionari, agressiu, i llavors, quan hi tenia nens, em fotia. Ara és al revés, quan veig que no hi ha nens agafo un cabreig. Els grans no tenen resposta, estan adulterats, per a mi el gran mestre dels pallasos són els nens. Des que tenen capacitat motriu fins que saben dir mentires. Per això vull treballar amb els nens i no m'importa l'edat que tinguin ni 32, ni 41, ni 50, ni 70. El que no vull és treballar amb adults adulterats. Si pugués m'hi negaria. El que passa és que moltes vegades no puc fer-ho.

Creu que en el món del circ el pallaso està prou valorat?

Sí, això és una de les coses que t'ensenya la vida. Jo al principi vaig lluitar molt perquè el nom de pallaso es feia servir de forma despectiva i ha arribat un moment en què ja em va bé, perquè penso que pertanyem a un col·lectiu marginal. Tal com va la societat és una gran victòria, jo em sento al costat dels negres, dels jueus, dels maricons. Com a mínim això m'allibera d'algunes càrregues.

Què és el circ Crac?

El circ Crac és un projecte. Vàrem fer el circ Cric enguany farà vint anys, i ara hem fet el Crac per tal de poder jugar amb les vocals. La seva finalitat és crear un circuit. Nosaltres creïem que molta gent vol fer escoles, però si no es té un circuit on la gent es pugui desenvolupar... Nosaltres, en definitiva, el que volem és generar feina. Aleshores vàrem muntar un espectacle adreçat al nens de les escoles. Aquest any han vingut setze mil escolars, i això ens dona l'oportunitat que pugui haver gent que visqui d'això. Ara hem fet un circ itinerant, hem estat a Cardedeu, a la Garriga, Vic, Torelló. Amb un circ de tres-cents cinquanta places, totalment autogestionat. sense subvenció, demanant permís als ajuntaments, ficant les tanques publicitàries, i ens ha anat

bé. De tal manera que al setembre engegarem una nova prova de fer un circ que pensi, viatgi i treballi en català. Miri sap aquesta horterada que aquest estiu es fa per explicar a la resta d'Espanya que els catalans podem comprar neveres perquè ja sabem que es tanca la llum al tancar la porta, doncs aquest diners es podrien invertir en un circ català que anés arreu d'Espanya explicant com som realment els catalans.

Hi ha algun pallezzo que li hagi servit de referència a l'hora de preparar els espectacles i de fer la seva actuació? I quin és el procés de creació dels seus espectacles?

Tots els pallezzos m'han ajudat des dels més clàssics fins als més moderns. Jo tinc la sort d'ésser amic d'en Leo Basi des de l'any 1978 o d'en Ien Eduards o també d'en Sergi Bustri, perquè no som tants els que tenim la sort de fer aquest ofici. Ens anem trobant i

dit movia el dit i feia veure que ell també es movia... Va arribar a depurar tant el seu llenguatge, d'una manera tan brutal, que jo el veig una mica com en Miró amb els colors. Això és una autopista en què tots hi van. De totes maneres, quan tu et poses un nas ets un objecte de divertiment com diu el diccionari català. Tu et vesties per posar-te al servei de la gent. Això és un acte d'amor. No pots fer-ho de mal rotllo. Si no ets capaç d'estimar la gent, no ets capaç de tirar-te per terra ni de sortir a fer el ridícol i aleshores tots els pallezzos, bons o dolents, a mi em mereixen un gran respecte tots encomanen el mateix, ganes que els altres s'ho passin bé. El procés de creació dels espectacles és de cara als nens perquè crec que són ells els que poden expressar el que senten, són processos molt lents perquè una cosa a tu et fa gràcia i això no vol dir que a la gent li faci gràcia, són realment molt complexos.

família Creconi. Després també, juntament amb el Claret, el meu germà Poltrona de fa molts anys, la Mònica Van Campen, estem fent Tot esperant Godot, que és una obra de teatre escrita per a pallezzos i mai pallezzos l'havien fet, sempre feta per actors que feien de pallezzos i ara està feta per pallezzos que farem d'actors.

Quines diferències substancials hi ha entre aquests espectacles?

Home, cada vegada tens més edat, cada vegada menys ganes de fer el bèstia, cada vegada vas depurant, cada vegada tens més en compte la teva resistència física, cada vegada fiques més seny. Haver-me fet gran em permet ésser més poètic, tinc una experiència amb el públic ja que ara ser com moure'l, com animar-lo, con donar-li de halar. Fer-se gran és una gran cosa i com tinc unes conviccions fortes no em fa por tirar endavant.

EL PALLEZZADOR

compartim aquest món meravellós d'ésser pallezzo. Com deia Shakespeare: To be. Amb el que més he disfrutat era amb un pallezzo que es deia Groc, que va morir als anys 40. També vaig tenir la sort de treballar amb Charlie Rivel. Quan veies aquell home que no tenia capacitat de moviment, per una malaltia, però ell amb un

Quins espectacles té en marxa per a aquesta propera temporada?

Estic amb això del Post Clàssic, que són els meus números d'avui i de sempre. Són números que els utilitzo per anar amb pallezzos sense fronteres. Després amb el circ estem fent La història de la

A qui és més difícil agradar, als nens o als adults?

Al nens, perquè són exigents i no dissimulen. Els grans estan adulterats i dissimulen. Hi ha una cosa que és curiosa: les persones quan paguen per veure un pallezzo com més paguen més riuen i això és molt sospitos. Per exem-